

**Gazdasági Versenyhivatal**

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

*Oldalak száma: 7 oldal****Tárgy: Észrevételek a bankkártya-elfogadás piacán folytatott ágazati vizsgálatban készült vizsgálati jelentés tervezetéhez***

Tisztelt Gazdasági Versenyhivatal!

1. A Gazdasági Versenyhivatal („GVH”) 2019. május 13-án kelt, az OTP Bank Nyrt. (1051 Budapest, Nádor u. 16.; a továbbiakban: „OTP” vagy „Bank”) által 2019. május 16. napján kézhez vett AL/139-13/2019. számú tájékoztatásában („Tájékoztatás”) foglalt határidőn belül az alábbi észrevételeket („Észrevételek”) teszi a bankkártya-elfogadás piacán folytatott ágazati vizsgálatban („ÁV”) készült vizsgálati jelentés tervezetéhez („Tervezet”).
2. A beadvány nem tartalmaz üzleti titkot.
3. Kérjük, hogy a tisztelt GVH a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény („Tpv.”) 43/E. § (4) bekezdése alapján az Észrevételeket a végleges jelentéssel egyidejűleg és azzal azonos helyen – a Gazdasági Versenyhivatal honlapján – hozza nyilvánosságra.
4. Jelen beadványunkat a postai (illetve személyes), papír alapon történő benyújtás mellett egyidejűleg emailen is megküldjük.

Budapest, 2019. június 11.

Tisztelettel:

dr. Csere Bálint

Ügyvezető igazgató, vezető jogtanácsos

dr. Kovács Tibor

Ügyvezető igazgató-helyettes

## A. Általános észrevételek

5. Az OTP alapvetően üdvözlendőnek tartja a Tervezet végső következtetéseit (VII. Megállapítások, 82. o.), és azok döntő többségével egyetért. Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy a GVH-nak a verseny torzulásának és a „nagyobb piaci erővel rendelkező elfogadók” magasabb árazásának hiányára, illetve a versenynek a vizsgált legkisebb méretű kereskedői szegmens vonatkozásában történt erősödésére vonatkozó megállapításai egyeznek az OTP piaci tapasztalataival.
6. Szintén üdvözljük, hogy számos, adatszolgáltatásainkban jelzett tény, jelenséget<sup>1</sup> a GVH immáron szektorszintű vizsgálata is megerősített. Egyben ezek kezelésére, fejlesztésére a GVH túlnyomórészt támogatandó javaslatokat is megfogalmazott.
7. A Tervezet is utal rá, ugyanakkor fontos külön is kiemelni: a vizsgált szegmens különösen, de általában a kártyaelfogadói piac szereplői is komoly és fokozódó versenynyomással szembesültek a vizsgált időszak alatt, és egyértelműen ez a várakozás a jövőre nézve is. Ez a nyomás három szinten is jelentkezik: (i) a „hagyományos” kártyaelfogadók rivalizálnak az ügyfélszerzés érdekében, amelyet erősítettek az új (adott esetben nem banki háttérű) belépők is, (ii) az ügyféli oldalról érkező elvárások fokozódása is megfigyelhető, és (iii) az új szolgáltatások (pl. fintech cégek, mobilfizetési és tárcaszolgáltatások, azonnali fizetési rendszer) is fokozták, illetve a jövőben még inkább fokozni fogják a versenynyomást (helyettesíthetőség erősödése). Az utóbbi tényező megítélésünk szerint a piacszerkezetben (már most) is változási folyamatokat indít(ott) el, amely egyértelműen az élesedő versenyhelyzet irányába mutat, ahol az innováció immáron a „hagyományos szereplők” számára sem versenyelőnyként, hanem elvárásként jelenik meg.
8. Figyelemmel a fentiekre és arra, hogy (i) a Tervezet nem tárt fel beavatkozást igénylő problémát, (ii) a tapasztalati úton ellenőrizhető megállapítások többsége az OTP piaci tapasztalatával egy irányba mutat, és (iii) a Tervezet által megfogalmazott javaslatok nagyobb része – adott esetben némi pontosítás, kiegészítés után – tovább erősítheti a kártyaelfogadói piac működésének hatékonyságát, az OTP alapvetően a Tervezet VIII. pontjában (85. oldal) található javaslatok (illetve ajánlások – 86. oldal) kapcsán fogalmaz meg észrevételeket.
9. Észrevételeinknek a Tervezet által megfogalmazott javaslatokra való korlátozását az indokolja, hogy a Tervezet konklúziójaként azonosítható javaslatok jelölik ki a lehetséges cselekvési irányokat, melyet a GVH szükségesnek tart. A túlzottan részletekbe menő elemzés jelen esetben elvihetné a fókuszot ezen javaslatokról, így álláspontunk szerint a GVH tevékenységét és a piac hatékonyságának növelését is az segítheti leginkább, ha a már megfogalmazott és többségében ténylegesen a piacfejlesztés irányába mutató javaslatokhoz teszünk észrevételeket.

---

<sup>1</sup> Lásd pl. 2018. október 17-én kelt adatszolgáltatásunk 23. pontját: „[ö]sszességében úgy látjuk, hogy mindenképp több párhuzamosan érvényesülő hatással (egyes esetekben „beidegződéssel”) jellemezhető a vizsgált szegmens kártyaelfogadáshoz való viszonyulása. Legfőbb hatásként a kézpénzhez való ragaszkodás; a lakosság (mint vásárlók, potenciális kártyahasználók) pénzügyi tudatosságának szintje; a magas költségek téves vélelme; az elvi elutasítás; és a szürkegazdaság azonosíthatók. Ezen hatások olykor egymást erősítik, máskor – ténylegesen vagy látszólag – egymással ellentétesek.”

10. Emellett az OTP fontosnak tartja leszögezni, hogy a fenitek miatt a jelen Észrevételek nem tekinthetők teljes körűnek (tehát nem feltétlenül jelentik a nem érintett következtetések OTP általi automatikus elfogadását), és az Észrevételekkel nem érintett a Tervezetben szereplő adatok, megállapítások kapcsán is kifejezetten fenntartja magának a jogot, hogy azokat a későbbiekben pontosítsa, kiegészítse, értelmezze.

## **B. Részletes észrevételek**

11. Az alábbiakban a Tervezetben található javaslatok (és ajánlások) sorrendjét követve tesszük meg észrevételeinket.

***I. A GVH megfontolásra javasolja a POS terminál támogatási program eddigi tapasztalatainak kiértékelése után a program kiterjesztését olyan kereskedőkre, akik már rendelkeznek POS terminállal, és negyedéves kártyásforgalmuk 1-2,5 millió Ft közé esik.***

12. Álláspontunk szerint nem indokolt a POS terminál támogatási program kiterjesztése további kereskedői kategóriára.
13. Az NGM programjának (ahogy a neve is mutatja<sup>2</sup>) a célja – összhangban a készpénzmentesítés kormányzati szándékával –, hogy olyan – kisforgalmú – kereskedőket vonjon be az elektronikus fizetési rendszerbe, amelyek korábban egyáltalán nem rendelkeztek POS terminállal, emiatt nem volt lehetőség kártyás fizetésre náluk. Vagyis a program éppen azt a kereskedői réteget célozta, ahol a program hiányában valószínűsíthetően még huzamosabb ideig nem került volna sor (legfeljebb az érintettek kis részénél) terminál telepítésére, legalábbis „önállóan”, támogatás nélkül nem.
14. Emiatt a program javaslat szerinti kiterjesztése egyrészt nem lenne összhangban a program létrejöttének indokául szolgáló kormányzati céllal, mivel – egy másik, nagyobb méretű és terminállal már rendelkező – kereskedői réteg célzásával nem eredményez(het)ne újabb szereplőket az elektronikus fizetési rendszerben. Másrészt, a POS telepítés elhagyásával gyakorlatilag csak egyfajta árszabályozás valósulna meg, egy olyan szegmensben, ahol ez – a piaci körülményekre és az ÁV által feltártakra is tekintettel – nem indokolt beavatkozás.<sup>3</sup> Ugyanis az érintett kategória kereskedői rendelkeznek terminállal, már hosszabb ideje részt vesznek az elektronikus fizetési rendszerben (elfogadnak kártyát), s jellemzően több szolgáltató közül választhatnak (szolgáltató-váltásra is van mód). Emellett a program kiterjesztésével létrehozott mesterséges gazdasági környezet olyan hátrányos hatásokkal is járhat (pl. érintett kereskedői kategórián belüli és kategóriák közötti feszültségek), melyek összességében éppen

---

<sup>2</sup> „Bankkártya-elfogadó terminálok számának növeléséhez nyújtott támogatás”. Lásd még a vonatkozó rendelet (47/2016. (XII. 6.) NGM rendelet a bankkártya-elfogadó terminálok számának növeléséhez nyújtott támogatásról) 5. § (1) bekezdését, illetve 3. § (1) és 4. § (1) bekezdéseit.

<sup>3</sup> A közgazdaságtani és versenypolitikai gyakorlat is azt mutatja, hogy a szükségtelen árszabályozás – a piaci működési mechanizmusok korlátozásával, a különféle ösztönzők torzításával – hátrányos hatásokat gyakorolhat az árszabályozott piacra (amelyek jellemzően meghaladják az eredetileg elérni kívánt pozitív hatásokat).

hogy csökkenthetik a piaci hatékonyságot. Harmadrészt pedig az sem zárható ki, hogy mindez hátrányosan hatna vissza az eredeti célcsoportra.

***II. A GVH javasolja a jogalkotónak annak megvizsgálását, hogy milyen módon ösztönözhető a bankkártyás fizetés alkalmazása adópolitikai eszközökkel.***

15. Az OTP álláspontja szerint kifejezetten támogatandó minden jogalkotói eszközzel a bankkártyás és készpénzmentes fizetési formák ösztönzése, tekintettel arra, hogy makrogazdasági szinten is költséges a készpénzállomány kezelése, logisztikája, az elhasználdott érmék és bankjegyek pótlása. A fenti körbe tartozhat akár a havi kétszeri ingyenes készpénz felvétel eltörlése is. Az említett költségeken túl az elektronikus fizetések irányába terelés pozitív hatással lehet a gazdaság fehéritésére, a digitális kultúra implementációjára is.

***III. GVH javasolja a jogalkotónak annak megvizsgálását, hogy milyen módon lehetséges a kereskedő és az elfogadó közötti, személyes jelenlétet nem igénylő, online szerződéskötés lehetőségének megteremtése.***

16. Az online szerződéskötés megkönnyítheti a szerződések logisztikáját olyan települések vonatkozásában, ahol semelyik szolgáltató nincs jelen, így a belépési korlát csökken. Ilyen relációban lehet továbbá elsősorban létjogosultsága további POS terminál támogatási programnak. Fontos látni ugyanakkor azt is, hogy éppen a személyes (pl. fióki) kapcsolat segíthet olyan beidegződések (pl. „a készpénz ingyenes, míg a kártyás fizetés drága”) lebontásában, amelyek egyébként a kártyaelfogadás további terjedésében is akadályai.
17. Megjegyezzük, hogy a kártyaelfogadás alapvetően a fizetési, illetve értékpapír-elszámolási rendszerekben történő teljesítés véglegességéről az elszámoló rendszerekről szóló 2003. évi XXIII. törvény hatálya alá esik. Ez a jogszabály nem írja elő a KYC (Know Your Customer – Ismerd az ügyfeled) elv kötelező alkalmazását, így a kártyaelfogadói szerződések nem esnek ennek hatálya alá, ez pedig elősegítheti az online szerződéskötést.

***1) A GVH megfontolásra javasolja az elfogadóknak, illetve a kártyatársaságoknak a díjstruktúrájuk oly módon történő átalakítását, hogy az ne terhelje aránytalanul a kisméretű kereskedői szegmensbe tartozó piaci szereplőket, illetve azokat az elfogadókat, amelyek jellemzően kisméretű kereskedői szegmensbe tartozó vállalkozásoknak nyújtanak elfogadási szolgáltatást.***

18. Előljáróban pedig le kívánjuk szögezni, hogy az OTP díjstruktúráját – az objektív, tőle független elemeket értelemszerűen ide nem értve, de ezeket nem figyelmen kívül hagyva – úgy igyekszik kialakítani, hogy az ügyfelek számára (függetlenül azok méretétől) kedvező konstrukciót eredményezzen.
19. Rendkívül lényeges látni – elsősorban a fent említett bank-független elemek kapcsán –, hogy – álláspontunk szerint – a Tervezet vélhetően alulbecsüli a költségekből a kártyatársasági

költségek részarányát. Minthogy ez az a költségelem, amire a bankoknak (elfogadóknak) nincs ráhatásuk, így egyáltalán nem mindegy, hogy a költségek mekkora hányada olyan, amire az elfogadói árképzésnek nincs ráhatása. Ugyanis ezen költségelem az elfogadói díjstruktúra szabad alakításának nyilvánvaló korlátjaként jelentkezik.

20. Bár alapvetően egyetértünk a felvetés irányával, fontosnak tartunk néhány pontosítást. A kártyatársasági költségek jellemzően százalékos mértékűek, ebből adódóan arányosan terhelik a kisebb és nagyobb forgalmú elfogadóhelyeket is. Léteznek viszont fix összegű – az egyes tranzakcióra felszámított – kártyatársasági díjak, amelyek valóban aránytalannak érzékelhető költségszintet okozhatnak egyes szereplőknek. Ugyanakkor ez az aránytalanság sem a kereskedő méretétől függ, hanem a tranzakció nagyságától – ahogy ez a Tervezetben is említésre is kerül. A kisebb átlagos kosárértékű vásárlásokat bonyolító kereskedők (pl. ital automaták) esetében így a fix költség arányaiban valóban számottevő lehet. A kisebb kosárérték pedig nagy általánosságban a kis(ebb) méretű kereskedők esetében jellemzőbb. Tehát ez lehet az oka, hogy a kis(ebb) kereskedők esetében aránytalanabbnak érzékelhetők egyes díjak, minthogy kisebb értékű tranzakcióhoz társul ugyanaz a költség.<sup>4</sup>
21. A fentiekhez kapcsolódóan megemlítendő, hogy a 2015/751 EU rendelet<sup>5</sup> kifejezetten előírja a költség alapú, bankközi jutalék + rendszerdíj + kereskedői díj szerkezetű, transzparens árazás alkalmazását. Ebből adódóan, amennyiben a kártyatársasági díjak (rendszerdíj) tartalmaznak fix összegű elemet, az a hivatkozott rendelet értelmében felszámításra kerül a kereskedő felé. Más esetben, blended (kevert), százalékos árazás esetén nem kerül sor tranzakciónkénti, fix összegű jutalék elem alkalmazására.

**2) A GVH javasolja a Pénzügyminisztériumnak, az MNB-nek, illetve a kártyatársaságoknak kereskedői-tudatosságnövelő programok indítását, melyben ösztönzik a kereskedőket a bankkártya-elfogadási és egyéb elektronikus fizetési szolgáltatások nyújtására, valamint javasolja a Pénzügyminisztériumnak, illetve az MNB-nek a bankkártya használat iránti bizalmat növelő társadalmi, edukációs programok indítását.**

22. Az OTP egyetért a GVH javaslatával, tekintettel arra, hogy maga is elkötelezett a társadalom pénzügyi kultúrájának mélyítésére, hiszen általános tapasztalata az, hogy magas az elutasítottság pl. a nem városi környezetben – aminek oka lehet az ismeretek hiánya is. Ennek kezelésére és érdekében az OTP kártyahasználat-ösztönző kampányokat folytat, illetve ipari és gazdasági kamarákkal országosan road show-kat szervez a bankkártya elfogadás és a digitális technológiának bemutatása és elmélyítése érdekében.<sup>6</sup> A cél az, hogy megmutassuk (online közösségi média felületekkel és fizikai megjelenéssel támogatva), hogyan illesztheti egy vállalkozás a stratégiájába ezeket az új technológiákat – kiemelve ezen technológiák előnyeit a készpénzzel szemben. A digitális megoldások elősegíthetik a vállalati hatékonyság

---

<sup>4</sup> A fix díj kis kosárértékre vetítve a tranzakciók értékéhez képest relatíve jelentős(nek érzékelhető).

<sup>5</sup> Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/751 rendelete (2015. április 29.) a kártyaalapú fizetési műveletek bankközi jutalékairól (HL L 123, 2015.05.19., 1-15. oldal).

<sup>6</sup> Pl.: <http://www.vmkik.hu/hu/kezdolap/rendezvenyek/digitalis-fizetesi-modok-14223> ; <http://fvh2018.fivosz.hu/>

növekedését, elsősorban azon keresztül, hogy időt takarít meg a vállalkozóknak, így ők az alaptevékenységükre tudnak fókuszálni, minden más „kiszervezésre” kerül.

23. A piaci tapasztalatunk alapján és a saját erőforrásból és kommunikációs csatorna használatából fakadó korlátok azonban kimutathatóak, melynek konklúziója az, hogy egy-egy piaci szereplő önmagában nem képes összetársadalmi szintű edukációs program kivitelezésére. Ezért különösen fontosnak gondoljuk a kormányzati szereplők és a kártyatársaságok bevonását a szélesebb körű edukációs program operatív megvalósításához.
24. Az edukáció lehetséges témái között mindenképp megemlítendő a fent is hivatkozott „a készpénz ingyenes, míg a kártyás fizetés drága” állításokhoz hasonló tévhitek eloszlata.

**3) A GVH megfontolásra javasolja az aktív értékesítésre való fokozatos áttérést azon elfogadók számára, akik jelenleg passzív értékesítési stratégiát folytatnak a bankkártya elfogadási szolgáltatások területén.**

25. Az OTP Bank egyrésztől aktív értékesítéssel van jelen a piacon, másrésztől egyetért a GVH javaslatával, tekintettel arra, hogy a verseny növelheti a pénzforgalmi szolgáltatók szakmai reputációját, ösztönözheti a fenntartható szolgáltatási árazást és színvonalat, illetve magasabb együttműködést alakíthat ki az ügyfél és a piaci szereplő, valamint a kormányzati szféra és a piaci szereplő között.
26. A fenntartható szolgáltatási árazást a határkölség-alapú vagy ahhoz nagyon közeli ár képzésben valósítjuk meg, mely az oligopolisztikus piac jellemzője lehet ((a keresleti függvény és a határkölség görbe metszéspontjában a piac egyensúlyban van – azaz itt érjük el a Pareto hatékonyságot)). A piacon lévő verseny ebbe az irányba mozdítja el a piaci szereplők árazását.
27. A verseny segíti a szereplőket fenntartható szolgáltatás fejlesztésére ösztönözni, gyorsabbá válik a piaci szereplők alkalmazkodási képessége az extern hatásokra (pl. új szereplők megjelenése a piacon), illetve a hatékonyság növekedését ösztönzi a piaci szereplők életében, jobb és fókuszáltabb ügyfélkiszolgálást elősegítve. A piac jellegéből adódóan nem egyenszilárd, így vannak az országnak olyan részei, ahol piaci alapon nem vagy csak nagyon magas belépési költséggel lehet a szolgáltatást megvalósítani<sup>7</sup> (vö.: egyes élelmiszer boltok csak úgy tudnak nyitva maradni és ellátnia lakosságot, hogy dotálják a működésüket)<sup>8</sup>. Ez a példa is azt mutatja, hogy helye van a rendszerszintű támogatásnak, melyet a piaci szereplőknek érdemes kiegészíteni aktív értékesítéssel.

**4) A GVH javasolja az elfogadóknak a tranzakciók ellenértékének a kereskedők számláin történő, a jelenleginél gyorsabb jóváírásának lehetővé tételét.**

---

<sup>7</sup> Ennek oka, hogy az egy értékesített POS-ra jutó ráfordítás (pl. idő, költség, erőforrás) nagyon magas, illetve az internet ellátottságból/lefedettségéből is adódhatnak problémák.

<sup>8</sup> Pl. vö.: [https://index.hu/gazdasag/2019/05/23/a\\_coop\\_allami\\_tamogatast\\_ker\\_a\\_falusi\\_boltok\\_fenntartasahoz/](https://index.hu/gazdasag/2019/05/23/a_coop_allami_tamogatast_ker_a_falusi_boltok_fenntartasahoz/)

28. Az OTP szerződési feltételeiben a legfeljebb kettő munkanapon belüli jóváírás indítás szerepel. Ezt a vállalásunkat a valóságban jelentősen túlteljesítjük, a feldolgozási napok túlnyomó többségében a vásárlások ellenértékét a bankkártyás tranzakciót követő banki munkanapon elindítjuk a kereskedő szerződésben megadott számlájára. Semmilyen megkülönböztetést nem teszünk a kereskedő partnerünk mérete alapján, a jóváírás sebessége egységes a teljes kereskedői portfóliónkban. Nem írjuk elő a kártyaelfogadói szerződés előfeltételként az OTP-nél történő számlanyitást, és amennyiben a kereskedő partnerünk számláját másik kereskedelmi banknál vezeti, arra vonatkozóan nem rendelkezünk információval, hogy a tényleges jóváírás mikor történik meg, mivel a jóváírás sebességére az ellenérték elindításig van ráhatásunk. OTP bankszámlára történő utalás esetén jellemzően a tranzakció indításának napján meg is történik a jóváírás az elfogadónál.